PRIS 40 KR

vi människor

SEDAN 1947 NUMMER 2/2009

TRE KONFERENSER
Sverige – Peru – Österrike
för kvinnor

Alliansens systematiska
NEDMONTERING
av välfärden

samhällskritikern
MAJ WECHSELMANN
vill förändra genom film

nya välfärden

HEJ!

Det är sommar igen och ljuvlig har den låtit visa sig i doftande prakt. Vi Mänskor bjuder på tema välfärd. Far vi väl när samhället privatiseras? Har vi råd att vara solidariska i den ekonomiska krisens hårda klimat, där individualismens vindar blåser starka?

Hanna Weber Vernét menar att vänstern och socialdemokratin har misslyckats att ta ton i den ekonomiska krisen och Josefin Brink vill demokratisera den offentliga sektorn utifrån norsk modell. Erni Friholt skriver om elitskolor, nyliberalism och ekonomisk härdsmälta och Aase Bang oroar sig över sin framtid som pensionär.

Även för Vi Mänskor dras snaran åt. Sedan lång tid tillbaka har prenumerantantalet varit för litet för att kunna bära upp tidningen. SKV har ändå valt att fortsätta att ge ut tidningen och kontinuerligt lagt till de pengar som fattats. På grund av ekonomiska prioriteringar från SKV:s sida kommer tidningen nu att förändras. Sedan förra året går det att läsa artiklarna på www.vimanskor.se. I höst kommer ett dubbelnummer om Nato, som sedan kommer att följas av fördjupade och renodlade temanummer som behandlar olika ämnen.
– Vi har gjort bedömningen att den fördjupning och koncentration som de nya temanumren kommer att innebära kommer skapa ökat intresse för tidningens innehåll och vara till större nytta för förbundets verksamhet. Jag ser fram emot nya spännande nummer av Vi Mänskor framöver, säger SKV:s nytillträdda ordförande Ianthe Holmberg.
Skillnaden är att sådant som inte är direkt kopplat till temat kommer att tas bort och att det inte längre kommer ut ett visst antal nummer per år.

Så läs och lusläs på stranden, i parken och i bersån.

Elly Engstedt har träffat den samhällskritiska filmaren Maj Wechselmann som försöker få människor att vakna, liksom Elin Wägner gjorde med sina böcker som är aktuella än idag, 60 år efter hennes död.

Sedan blir det kvinnokonferenser för hela slanten. En i Göteborg för kvinnor med intellektuella funktionshinder, en i södra Peru för kvinnor från ursprungsfolk och en i Wien för kvinnor från autonoma feministiska rörelser i Europa.

Välkommen!

/ELSA LETH

vi mänskor

NUMMER 2
2009

www.vimanskor.se

ANSVARIG UTGIVARE
Evy Hagman

REDAKTÖR
Elsa Leth

ILLUSTRATÖR
Sara Elgeholm
Ayesha Sol Appiano Leth

LAYOUT
Elsa Leth

OMSLAGSFOTO
Elsa Leth

ADRESS
Vi Mänskor
Linnégatan 21 B
413 04 Göteborg

TEL
031-14 40 28

E-POST
vimanskor@gmail.com

PLUSGIRO
9024-1

NÄSTA NUMMER
Kommer i höst

TRYCKERI
HC.T/Ale Tryckteam AB

Tidningen ges ut av
Svenska Kvinnors
Vänsterförbund

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER:
Ayesha Sol Appiano Leth, Aase Bang, Josefin Brink, Hanna Damber, Sara Elgeholm, Madelen Eliasson, Elly Engstedt, Marja Forssman, Erni Friholt, Karin Lentz, Elsa Leth, Britt-Marie Olander, Natalia Romero, Caroline Runesdotter, Hanna Weber Vernét.

innehåll

4. KRÖNIKA ”Vänstern och socialdemokratin har misslyckats med att beskriva den ekonomiska krisens verkliga orsaker.”
Hanna Weber Vernét

4. NOTISER Ökande socialbidrag, ökande fattigdom i världen och fattighjon till behövande.

6. DEBATT ”Den gemensamma välfärdssektorn måste reformeras.”
Josefin Brink

9. PRIVATISERINGSSJUKA
Ett smakprov.
Karin Lentz

10. NEDMONTERING AV VÄLFÄRDEN
Kapitalets och marknadens självskapade samhällskris och miljöproblem ska botas med ännu mer av samma kapital och blinda marknad.
Erni Friholt

13. KAMP FÖR RÄTTVISA
Maj Wechselmann vill förändra genom sina samhällskritiska filmer.
Elly Engstedt

15. VÄLFÄRD VERSION AB Sköt dig själv och skit i andra.
Aase Bang

16. DEN JAG ÄR Första konferensen för kvnnor med intellektuella funktionshnder.
Elsa Leth

18. KVINNOFORUM FÖR URSPRUNGSFOLK
I maj samlades kvinnor från ursprungsfolk över hela världen för att diskutera sina rättigheter och möjligheter.
Hanna Damber & Natalia Romero

20. VILKA OM INTE VI, NÄR OM INTE NU
Rapport från ett kvinnoseparatistiskt möte för autonoma feminister.
Madelen Eliasson & Marja Forssman

22. LYCKADES HON VÄCKA OSS?
Fortfarande, 60 år senare, är kvinnokämpen Elin Wägners ekofeminsm och pacifism aktuell.
Erni Friholt

23. RECENSIONER
Caroline Runesdotter, Karin Lentz

26. SKV-SIDOR

LÄS VI MÄNSKOR PÅ NÄTET

www.vimanskor.se

Europa, valdeltagandet och

Nu är valet till EU-parlamentet genomfört i flera länder. I skrivande stund är inte alla röster räknade, men det går ändå att konstatera att extremhögern med sin främlingsfientliga politik fått ett stort uppsving. De har troligtvis tredubblat sina mandat. Dessutom har valdeltagandet återigen totalt sett minskat och är nere på den lägsta nivån sen de första valen hölls 1979. Vad är det för fel på folk?

Nu är valet till EU-parlamentet genomfört i flera länder. I skrivande stund är inte alla röster räknade, men det går ändå att konstatera att extremhögern med sin främlingsfientliga politik fått ett stort uppsving. De har troligtvis tredubblat sina mandat. Dessutom har valdeltagandet återigen totalt sett minskat (med ca 2,5 procentenheter) och är nere på den lägsta nivån sen de första valen hölls 1979. Vad är det för fel på folk?

NÄR DEN FÖRSTA frustrationen lagt sig måste jag konstatera att det är – inget fel alls förstås. Utan det är samma tendenser som vi ser i de nationella valen i EU-länderna – en nedåtgående trend i röstdeltagande, och en ökning av högerextrema partier representerade i parlamenten.
I nationella val betraktas lågt valdeltagande ofta i första hand som ett tecken på missnöje – och torde vara det i EU-valet likaså. De låga siffrorna i detta val förklaras, från EU och många svenska mediers håll, till viss del med brist på att få ut information om EU-samarbetet och organisationen EU. Men det vore högfärdigt att inte också se nedgången som ett tecken på ett missnöje med EU-politiken, det (högst troligen) stundande Lissabonfördraget, eller hela organisationen som den ser ut idag. Antingen allt av detta, eller något därav.

EN ANNAN DEL torde nog kunna förklaras genom att de i befolkningen i EU-länderna som inte röstar i de nationella valen troligtvis inte heller röstar i EU-valen. Är det så att människor känner missnöje med politiken och misstro mot politiker på hemmaplan så är det svårt att tänka sig att politiken, och dess utövare, i Bryssel skulle åtnjuta ett större förtroende. Känner man att de beslut som fattas hemma i, låt oss säga, Sverige inte alls är till för mig, gynnar mig – hur ska man kunna tro att det på EU-nivå skulle kunna fattas beslut som gäller mitt eget liv och vardag? Man

Socialbidragen fortsätter att öka

I alliansens Sverige fortsätter socialbidragen att öka och har nått den högsta nivån på flera år. Under årets första kvartal betalade 2 647 miljoner ut i så kallat ekonomiskt bistånd – en ökning med 13 procent jämfört med första kvartalet i fjol, enligt Socialstyrelsen.
Under 2008 fick 215 000 hushåll socialbidrag under något tillfälle under året. En ökning med 3 600 hushåll sedan 2007. De hushåll som får socialbidrag utgör 5,6 procent av befolkningen. Den vanligaste gruppen som får socialbidrag är ensamstående kvinnor med barn, var femte person ur den gruppen fick socialbidrag någon gång under 2008. Bidragsmottagarna är i stor utsträckning människor under 30 år.
Av dem som får bidrag under en längre tid finns ungefär lika många kvinnor som män.
Stockholms stads senaste prognos för socialbidrag 2009 visar att kostnaden för socialbidrag kommer att hamna på 1065 miljoner kronor, en ökning på 20 procent jämfört med förra året. Under 2010 antas socialbidragen öka med ytterligare 16 procent.

115 miljoner fler hungriga i världen

Under de två senaste åren har de internationella priserna på basvaror stigit med ungefär 60 procent, medan spannmålspriserna fördubblats. Enligt FAO (FNs livsmedels- och jordbruksorganisation) har de höga matpriserna lett till att antalet hungriga människor i världen stigit med 115 miljoner och den finansiella krisen bidrar till att ytterligare förvärra situationen.
15 procent av världens befolkning har inte tillräckligt att äta. I dagsläget är 31 länder drabbade av matkris och i behov av nödhjälp. Tjugo av dessa finns i Afrika, nio i Asien och Mellanöstern och två i Centralamerika och Karibien.
– FAO:s preliminära statistik visar att den ekonomiska nedgången kan medföra att mer än 100 miljoner människor kommer att fastna i hunger och kronisk undernäring, säger FAO:s generaldirektör Jacques Diouf.

n välfärden

kan inte förvänta sig att personer som upplever misstro, eller rentav en slags apati, inför det nationella styret ska rösta i EU-valet. Nej, där får vi nog se till att rensa upp på hemmaplan först. Att se till så att resultaten av den politik som förs på det nationella planet når ut till alla.
Utopi? Nej, men demokrati.

EXTREMHÖGERNS framfart kan på ett svenskt plan nog delvis förklaras med att vänstern och socialdemokratin misslyckats med att beskriva den ekonomiska krisens verkliga orsaker, att ta tillfället i akt och tala om hur kapitalismens inneboende logik (att med ständig vinstmaximering och kapitalackumulation som främsta mål i slutändan fallerar) lett oss in i krisen. Det haveri som i sin tur lett till den arbetslöshet som får en del människor att förlora sina inkomster, känna missmod och sen gå ut och 'missnöjesrösta'. Siffror visar att den viktigaste frågan för människor har varit att ta oss ur den ekonomiska krisen. Vänstern har misslyckats med att visa var krisen har sin orsak och hemvist. Och de har misslyckats med att visa på alternativ.

NU MÅSTE utvecklingen i Europa förändras. De högerextrema partierna måste ut ur parlamentet och röstedeltagandet måste öka. Annars riskerar EU att bli en rasistisk och islamofobisk union. En än mer sluten värld, där bara vissa människor är välkomna, och där andra blir utsatta för systematisk diskriminering (nåt som redan är ett problem inom unionen idag). Och så har EU-projektet ett stort legitimitetsproblem med så få medborgare som röstar. Vi måste byta politik.
Utopi? Nej, men demokrati.

HANNA WEBER VERNÉT

PS 1. Feministiskt initiativ mer än fördubblade sina röster om man jämför med förra riksdagsvalet. Det innebär att de nu får pengar till sin kampanj inför nästa val (och kan klara sig utan Benny Anderssons hjälp). Positivt.

PS 2. Och som vanligt är män som kategori överrepresenterade bland dem som röstar på främlingsfientliga partier. Men det får vi diskutera en annan gång.

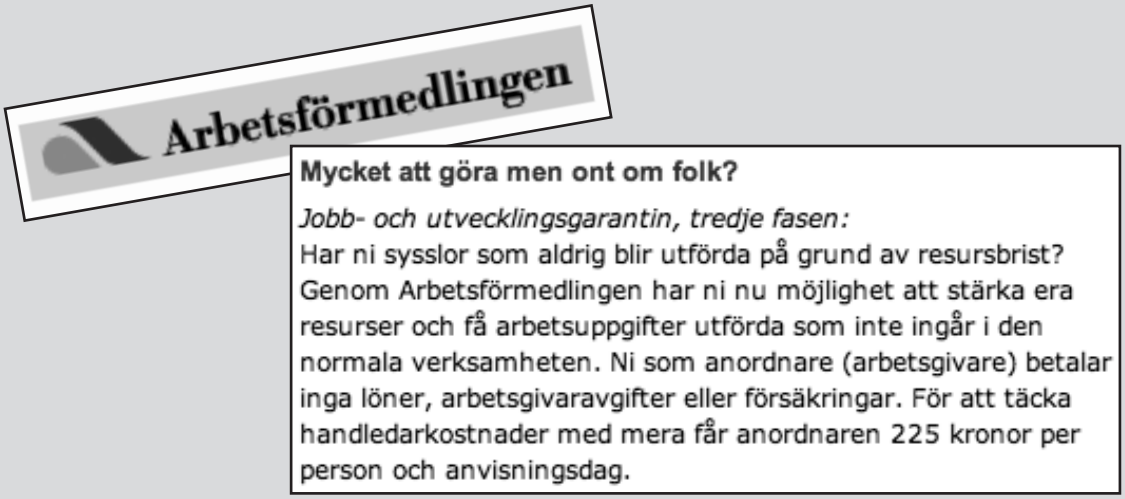

Fattighjon till behövande

Ovanstående "annons" finns på Arbetsförmedlingens hemsida – där erbjuds gratis arbetskraft till den som vill få betalt för att stärka sina resurser.
Fler och fler arbetslösa hamnar i alliansens omhuldade "Jobb- och utvecklingsgarantin, tredje fasen". Kritiker jämför garantin med 1800-talets fattigvård eller 1930-talets AK-arbeten. Alliansen pratar om "Samhällsnyttig sysselsättning", och då menar dom inte sin egna usla politiska verksamhet… rätten till arbete har ersatts av högerns "arbetslinje".
Alliansens bakåtsträvande politik (på alla områden) syftar till att återinföra det gamla klassamhällets mörkaste sidor.
Vad blir alliansens nästa steg? Utauktionering av fattighjon till behövande entreprenörer och företagsambassadörer?
Inga kollektivavtal gäller i jobb- och utvecklingsgarantin, utan ersättningen är väldig låg; 65 procent av a-kassa.

BRITT-MARIE OLANDER

Återställ och demokratisera

Josefin Brink, riskdagsledamot för vänsterpartiet och en av författarna till den nyutkomna boken ”Sälj hela skiten, eller hur privatiseringarna raserar den gemensamma välfärden” kritiserar starkt alliansens privatisering och avreglering av den offentliga sektorn. Den demokratiska kontrollen över den gemensamma välfärden måste återtas. Hon vill ha återställare i kombination med demokratisering av den offentliga sektorn utifrån norsk modell.

av JOSEFIN BRINK
illustration AYESHA SOL APPIANO LETH

I en TV-sänd debatt inför valet 2006 frågade socialdemokraternas dåvarande ledare Göran Persson moderatledaren Fredrik Reinfeldt om en eventuell borgerlig regering hade för avsikt att sälja ut sjukhus till privata företag. Reinfeldt tackade särskilt för att han fått frågan, eftersom det gav honom tillfälle att försäkra svenska folket att några sådana planer inte fanns.

MINDRE ÄN ett år senare, klubbade den borgerliga majoriteten i riksdagen igenom den så kallade ”Startlagen” som gör det möjligt för landstingen att sälja ut samtliga sjukhus i Sverige till privata, vinstdrivande företag. Lagen medger också vad som kallas ”utnyttjande av överkapacitet”, vilket i klartext betyder att sjukhusen ska få ta emot privatförsäkrade patienter. Full pott för vårdföretagen alltså; garanterade intäkter från landstinget plus möjlighet till ytterligare vinst via försäkringsbolagen.

MÄRKLIGT NOG har Fredrik Reinfeldt kommit undan i stort sett helt utan kritik, trots att han faktiskt svikit ett rakt löfte till väljarna. Faktum är att hela den våg av privatiseringar, konkurrensutsättning och avreglering som genomförts av den nuvarande borgerliga regeringen gått häpnadsväckande obemärkt förbi i den offentliga debatten. Aldrig har så mycket avreglerats, privatiserats och sålts ut som under de knappa tre år regeringen Reinfeldt haft makten; vid sidan om Startlagen har obligatorisk konkurrensutsättning av primärvården införts genom det så kallade ”Vårdvalssystemet”, tågtrafiken har avreglerats helt, apoteksmonopolet avskaffats, stopplagen mot utförsäljning av Allmännyttan har skrotats, Arbetsförmedling har lagts ut på entreprenad och statliga företag har sålts ut. Bland annat.

KANSKE ÄR det just mängden reformer och hastigheten i regeringens privatiseringsprojekt som gjort att debatten uteblivit. Det är helt enkelt omöjligt för de allra flesta att hänga med i allt som händer, och än svårare att se helheten. En avgörande uppgift för alla som värnar om den gemensamma, solidariskt finansierade och fördelade välfärden är därför att helt enkelt tala om och höja sin röst emot det som nu sker. Att det systemskifte som Moderaterna aldrig lyckades vinna några val på nu faktiskt genomförs i full skala, fast utan debatt och egentligt demokratiskt mandat.

MEN DET räcker naturligtvis inte att kritisera det som sker, det måste också formuleras alternativ. Alternativ som går utöver att ”värna och återställa” den gemensamma välfärden. För den offentliga sektorn är ingen dröm för vare sig anställda eller medborgare. Men poängen är att inga av de problem den offentligt drivna välfärden lider av kan lösas genom att låta privata företag ta över – snarare tvärtom.

DET MEST uppenbara problemet i såväl skolan, som barn- och äldreomsorg och sjukvård är resursbrist. Hela den offentliga sektorn har konstant bantats sedan 1990-talet. Det beror inte på att det finns mindre pengar totalt sett i den svenska ekonomin idag än för 20 år sedan – tvärtom. Vad som hänt är att en allt mindre del av vår BNP används till gemensam välfärd och att allt mer istället går till vinster i företagen och till privat konsumtion. Orsaken är en rad skattesänkningar, beslutade av såväl socialdemokratiska som borgerliga regeringar. Hade vi haft samma skattenivåer idag som vi hade år 1990, hade vi idag haft 200 miljarder mer till den gemensamma välfärden. Hade vi haft samma skattenivåer idag som vi hade så sent som 2006, hade vi kunnat avsätta åtminstone 85 miljarder mer till skolan, sjukvården och omsorgen varje år – så mycket har den borgerliga regeringen sänkt skatterna på mindre än tre år.

ATT HÄVDA att privatisering av underbemannade äldreboenden, skolor och sjukhus skulle leda till att resurserna på något

offentliga sektorn

magiskt sätt växer är förstås rent nonsens. Utrymmet för effektivisering av sådant som läsinlärning för barn, vård i livets slutskede eller matning av senildementa är dessutom minimalt. Vad som i realiteten händer då offentligt finansierade verksamheter tas över av privata företag är istället att företagen försöker skapa en vinstmarginal med befintliga resurser – och då är det framför allt personalen man sparar in på. Redan 2001 jämförde Stockholms stads revisionskontor de sjukhem som tagits över i privat drift med de som drevs av kommunen, och fann att bemanningen var 15 procent lägre på de privata. Sedan dess har allt fler verksamheter lagts ut på entreprenad i framför allt Stockholms län, och överallt är trenden densamma – så snart ett privat företag tar över skärs personalstyrkan ned.

MOTSÄGELSEFULLT nog innebär inte detta att verksamheten blir billigare för kommunernas del. Faktum är att det är precis tvärtom. När Socialstyrelsen år 2004 jämförde de kommuner som lagt ut äldreomsorg på entreprenad med kommuner som behållit den i egen regi, visade det sig att kostnaderna för äldreomsorgen i snitt var sju procent högre i de kommuner som privatiserat! Huvudskälet är att ett litet antal stora bolag helt dominerar den privata vård- och omsorgsmarknaden. Idag driver fyra bolag 70 procent av all privat äldreomsorg. Priserna sätts alltså inte på en ”fri” marknad, utan av ett oligopol.

ALTERNATIVET TILL denna absurda utveckling, där de skattepengar vi betalar in för vård, utbildning och omsorg äts upp av internationella storbolag är förstås att återta den demokratiska kontrollen över verksamheterna. Ett omedelbart stopp för nya entreprenader, och ett gradvis återförande av de redan utlagda verksamheterna till kommuner och landsting är helt nödvändigt om vi ska komma tillrätta med dålig kvalitet, dåliga arbetsvillkor och resursslöseri.

Men vi måste också vara beredda att använda mer av samhällets resurser totalt sett till välfärden om den ska leva upp till de krav både personal och medborgare ställer. Det finns inga genvägar att gå om vi vill ha en bättre välfärd, vi måste betala mer i skatt. Den goda nyheten är att en majoritet av svenska folket också är beredda att göra det. Sveriges Kommuner och Landsting genomförde en stor opinionsundersökning 2008 som visade att så många som 80 procent var beredda att betala mer i skatt för bättre vård, skola och äldreomsorg. 70 procent kunde tänka sig högre skatt för bättre barnomsorg.

I de kommuner där metodiken tillämpas ges de anställda makt att själva föreslå vad som behöver förändras och på vilket sätt.

MEN DEN GEMENSAMMA välfärden lider inte bara av resursbrist, utan också av andra problem; byråkratisk styrning, slöseri med resurser och små möjligheter för enskilda anställda och medborgare att få gehör för sina önskemål och idéer. Därför måste också den gemensamma välfärdssektorn reformeras, så att det offentliga präglas av demokratiska arbetsplatser med bra arbetsvillkor, rimliga löner och en lyhördhet för vad vi medborgare behöver och önskar. En sådan reformering har små möjligheter att lyckas om den genomförs ovanifrån genom centralt beslutsfattande och tjänstemannastyre. Syftet bör vara att avbyråkratisera, bryta ner hierarkier och göra verksamheterna mer demokratiska och anpassade efter faktiska behov. Det kan därför inte finnas ett färdigt recept att använda överallt, utan processerna måste få se olika ut i olika verksamheter och på olika arbetsplatser. Men det finns de som prövat att genomföra den här typen av förändring, och vi kan lära oss av deras exempel. Och vi behöver bara korsa gränsen till Norge för att hitta dem.

DET NORSKA facket för kommunalarbetare, Fagförbundet, har utvecklat en arbetsmetod för att förbättra den kommunala välfärden genom demokratiska arbetssätt. Idén föddes på 1990-talet då nedskärningar och privatiseringar av offentlig verksamhet var högsta politiskt mode i Norge. De kommunanställda tog tidigt ställning emot privatiseringarna, men insåg att de måste formulera en idé om hur den många gånger dåligt fungerande kommunala välfärdssektorn skulle kunna bli bättre om de skulle kunna vinna stöd för att behålla verksamheterna i offentlig regi. Svaret blev den så kallade modellkommunmetodiken. Idén är lika enkel som självklar, men ställer höga krav på nytänkande och engagemang från såväl politiker som kommunala administratörer och personalen i verksamheterna. Utgångspunkten är att personalen vet bäst vad som kan förbättras på arbetsplatsen – till skillnad från skrivbordsadministratörer och inhyrda konsulter är de ju på plats och känner inpå bara kroppen vad som fungerar.

I DE KOMMUNER där metodiken tillämpas ges de anställda makt att själva föreslå vad som behöver förändras och på vilket sätt. Personalens förslag behandlas sedan av en styrgrupp där politiker, administrativ personal och fackliga representanter har lika stort inflytande. Besluten tas med konsensus, så att de är ordentligt förankrade på alla nivåer. Under tiden som processen pågår lovar kommunpolitikerna att inte sälja ut eller skära ner i verksamheten.

METODIKEN HAR utvärderats med väldigt positivt resultat. Både personalen och allmänheten är mer nöjda; den offentliga välfärden har blivit bättre och mer effektiv, man har förhindrat utförsäljningar och det demokratiska inflytandet från både personal och brukare har ökat. I de flesta fall har det också lönat sig ekonomiskt – att demokratisera har visat sig spara pengar åt kommunerna, även om det inte var huvudsyftet.

DET ÄR sällan lyckat att kopiera en modell som är utarbetad i ett annat land rakt av, men likheterna mellan Norge och Sverige är tillräckligt stora för att idén är fullt realistisk att utgå ifrån också här. Exakt hur arbetet ska organiseras och vad som behöver göras måste givetvis definieras av de fackförbund och politiker som vill genomföra det. Intresset för att utveckla en strategi för att vända privatiseringstrenden och istället jobba för en förbättrad offentlig välfärd växer idag inom fackföreningsrörelsen och i nätverk som Gemensam Välfärd.

DET FINNS med andra ord både resurser, medborgerligt stöd och exempel på högst konkreta strategier för att inte bara ”återställa” utan faktiskt förbättra och utveckla den gemensamma välfärden. Utmaningen ligger i att samla den kraft och den vilja som krävs för att det ska bli möjligt. Och det är hög tid. Systemskiftet rullar vidare och det är bara vi som kan stoppa det – tillsammans. ●

FOTO ELSA LETH

Smakprov på alliansens privatiseringssjuka

- Omfattande utförsäljning av statliga bolag.
- Fortsatt uppstyckning, bolagisering och utförsäljning av statliga verk, gäller till exempel Luftfartsverket, Banverket och Vägverket. Andra myndigheter som står på listan för potentiell privatisering är SMHI, SCB och Lantmäteriet.
- Total avreglering av tågtrafiken.
- Marknadisering av läkemedelsförsäljning. Apotekets monopol hävs.
- Arbetsförmedling på entreprenad.
- Skrotande av stopplagen mot utförsäljning av allmännyttan. Förslag till EU-anpassning med marknadshyror som följd.
- Obligatoriskt kundvalssystem inom primärvården.
- Ramverk för kundval inom välfärdens alla sektorer.
- Startlag för utförsäljning av sjukhus och öppning för privatfinansiering i offentlig sjukvård.
- Sämre villkor för kommunala skolor i konkurrensen med friskolor.

KÄLLA: SÄLJ HELA SKITEN,
ELLER HUR PRIVATISERINGARNA RASERAR DEN GEMENSAMMA VÄLFÄRDEN.

Nedmontering **av välfärden**

Välfärden är i stöpsleven. Individualisering via elitskolor, utförsäljning av statsföretagen för kortsiktig vinst, skattesänkningar istället för utbyggnad av service och arbetstillfällen. Kapitalets och marknadens självskapade samhällskris och miljöproblem ska botas med ännu mer av samma kapital och blinda marknad. Samtidigt håller sig den privatiserade maktens rika roffare skadeslösa med hutlösa löner.
Bara folkrörelser kan ta ansvar för framtiden.

av ERNI FRIHOLT
illustration AYESHA SOL APPIANO LETH

I radions P1 berättar en man om sin skolgång i 80-talets Sverige: ”Vi hade sammanhållna klasser. De välbegåvade satt tillsammans med de mindre välbegåvade, barnen från höghusområdet med villabarnen, invandrarbarnen med de ursvenska. Det gick väldigt bra. De som hade särskild fallenhet för något ämne fick oftast extra stimulans och hjälpte själva också de lite trögare.”
Nu propagerar alliansregeringen i sin individualiseringsmani för elitskolor. Sverige har inte råd att ”förlora” dessa framväxande snillen, är ett av argumenten.
Detta är ett av de tydligaste tecken på att polariseringen i vårt samhälle inte bara händer på grund av yttre påverkan – den globala ekonomiska krisen – utan direkt eftersträvas av våra politiska makthavare. Den nya Jantelagen säger att du i grundskolan absolut inte ska tro att du är något, men du i elitskolan ska tro att du är jäkla mycket, och definitivt mycket mer än de andra.

MÄNNISKAN utvecklas i enlighet med sina förutsättningar. Det du lär och upplever i unga år etsar sig fast. I synnerhet gäller det självkännedomen.
Det är ett infernaliskt skickligt drag att med hjälp av elitskolor bekräfta klassamhället. Och detta i negativ bemärkelse.
Under lång tid har Sveriges folkhem byggts upp av stat, kommun och till inte ringa del av ickestatliga rörelser – kvinnorörelsen, miljörörelsen, arbetarrörelsen, nykterhetsrörelsen, solidaritetsrörelsen och många fler. Det vi sammanfattningsvis kan kalla alternativrörelsen (även om arbetarrörelsen så småningom mera blev en del av det socialdemokratiska etablissemanget) gick ofta i spetsen för till exempel barna- och mödravård, eller den allmänna sjukförsäkringen, som tog över efter sjukkassorna, som var föreningar för inbördes hjälp.
Mycket lite gnäll hördes mot höga skatter, de ansågs allmänt vara befogade och väl förvaltade. Att nästan alla medborgare stadigt fick det ekonomiskt lite bättre bidrog säkert till det. När vår i både tid och resning längste statsminister Tage Erlander dog lämnade hans änka Aina tillbaka till regeringskansliet de blyertspennor han använt för sitt arbete hemma. Pennorna bar trycket ”Tillhör statsverket”. Så långt var allmänhetens förtroende närmast obegränsat.

ALLT DETTA känns redan länge sedan. Sedan dess har vi fått tre

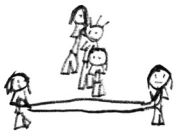

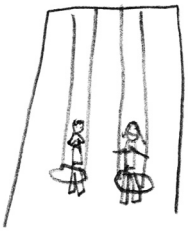

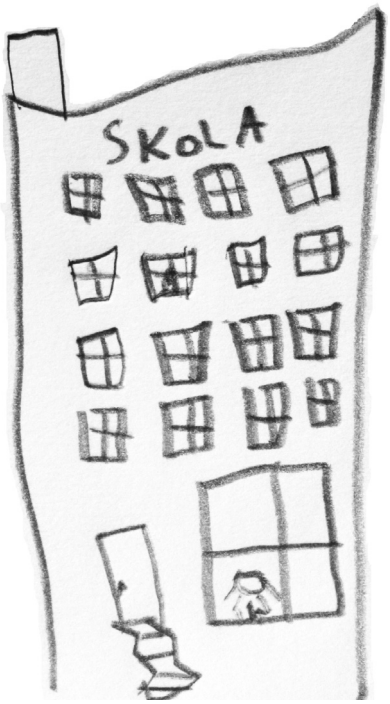

högerregeringar och idag en ekonomisk kris som omfattar hela världen och som närmast lett till kollaps i flera länder.
Och inte hjälper det med ett ”vad var det vi sa”. Liksom kärnkraftsmotståndarna kommer att bli lika drabbade den dag en härdsmälta inträffar, lika mycket drabbas alla av den pågående ekonomiska härdsmältan. Ja, inte ens lika mycket, utan de tidigare fattiga och speciellt de fattiga i länderna i Syd drabbas även nu hårdast. En orättvisa som stinker till himmelen.
Det har tagit minst 20 år att skapa krisen och det tar minst tjugo år att komma ur den.
Vad händer på vägen? Alla är sig själva närmast. Den svenska nationella och internationella solidariteten, redan stegvis urholkad, kan komma att avta än mer.
Idag fördelas bördorna maximalt orättvist. De som tjänar mest får högsta skattelättnader. Och de allra svagaste, låginkomstpensionärerna, får ingen lättnad alls. Tvärtom förebådas nedskärningar i pensionerna.

I KAMPEN mot den allenarådande kapitalismens blinda marknadskrafter byggde arbetarrörelsens regeringar i 60 år upp en serie statliga, det vill säga allas, företag. De skulle via statskassan tillförsäkra folket så mycket av kapitalismens vinster som möjligt.
De statliga företagen utgör en folkegendom, som dagens nyliberala högerregering är i full färd med att sälja ut. Långsiktig vinst byts mot engångsvinst. Därmed försvagas underlaget för välfärden. Privatisering för vidgad spekulation är en ideligen upprepad liberal trosartikel som utan tillstymmelse till belägg hävdar att staten inte kan eller ska driva företag.
Ojämlikhet är en annan liberal trosartikel. Orättvisa presenterad som nyttig mångfald.
Symptomen är många. Riksdagsledamöters löner höjs automatiskt trots ekonomisk kris och ökande arbetslöshet. Till och med ideella organisationers ledarskap tar hutlöst betalt, t ex Röda Korset, LO, Cancerfonden och andra. Europaunionens parlamentsledamöter tar priset med löner på bortåt 200 000 kr per månad. Det känns närmast desperat. En girighet som kanske bottnar i en stigande insikt i att den så länge omhuldade tillväxtmodellen inte är hållbar på sikt. Alltså tar man ut så mycket som möjligt medan tid är.
Folk genomskådar detta, och vad värre är, det smittar av sig och leder till en allmän hänsynslöshet och attitydförändring.

DEN EKONOMISKA krisen går hand i hand med klimatkrisen och sociala kriser.
Inte bara att isarna smälter, som vi kan se på TV, med allvarliga, ja katastrofala följder på lång sikt. Det kan vi kanske föreställa oss, men annat berör oss direkt idag.
Vi är beroende av naturen för vår överlevnad. Och vårt val av mat påverkar klimatet. Medan en stor del av världen slåss för sin överlevnad, äter andra ihjäl sig. Om alla människor på jorden levde som vi i Sverige, och i andra delar av den välbärgade världen, skulle vi behöva ytterligare jordklot att försörja oss med naturresurser och ta hand om vårt avfall. Det säger expertisen.

Inte ens den vänstraste regering kan återskapa den fulla sysselsättningen alla talar om. Vårt samhälle är ett genomindustrialiserat marknadssamhälle där jobben hamnar där de är billigast för arbetsköparen.

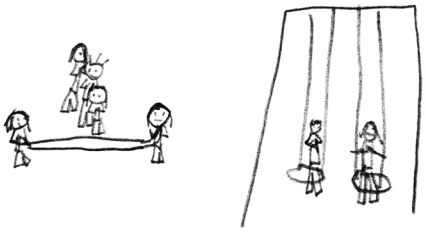

Vem lyssnar? För fyra år sedan, 2005, kom en studie – en värdering av världens ekosystem – där 1360 forskare från 95 länder visade att våra livsunderstödjande system mår sämre idag än någonsin, bland annat på grund av klimatförändring, övergödning, utfiskning samt utrotning av arter.
Endast en dryg tiondel av de resurser som används för att försörja Sveriges befolkning med mat är idag lokala och förnybara. Även den politiken känns närmast desperat. Vi tar ut så mycket som möjligt så länge det går. De betydande politiska och institutionella reformerna som skulle krävas för att förändra detta lyser med sin frånvaro.
Även här har nyliberalismen gått på offensiven. Marit Paulsen, som vi tidigare uppfattat som socialt medveten, propagerar nu för att jordens fattiga kan försörjas med mat endast via genmanipulerade grödor. Hon är i bästa fall omedveten om att marknadspriset alltid hittills avgjort hur mycket mat en fattig kan unna sig. Att företagsamheten bakom genmanipuleringen skulle ha övergått från profitsträvan till välgörenhet återstår att bevisa.

OM ETT ÅR är det val. Och förhoppningsvis leder det till ett regimskifte. Det olika uttalandena från den nuvarande oppositionen ger dock inte mycket hopp om den genomgripande förändring vårt samhälle skulle behöva. Ett omtänkande, ett nytänkande av stora mått är erforderlig. Inte ens den vänstraste regering kan återskapa den fulla sysselsättningen alla talar om. Vårt samhälle är ett genomindustrialiserat marknadssamhälle där jobben hamnar där de är billigast för arbetsköparen.
De inledningsvis påtalade elitskolorna lär inte kunna ändra på det. Snarare kommer dessa snillen att använda sina förvärvade överlägsna kunskaper till att spä på de växande orättvisorna i samhället. Och antalet människor utan självtillit kommer att växa.
Människor utan självtillit lämnar över ansvaret för sina liv till de styrande.
Men just detta får inte ske.
Vilka inneboende krafter hos människan skulle kunna ge anledning till hopp om en grundläggande förändring i attityden till ens egen roll, ens möjligheter och ens ansvar? Skolan, grundskolan, borde vara det bästa stället där sådana frågor ställs och barnen blir stärkta i sin självkännedom. Och hemmen förstås, och de otaliga rörelserna som fortfarande finns.

NEJ, ELITSKOLOR behöver vi inte, men en stark sammanhållning i våra genuint demokratiska folkrörelser där vi undersöker välfärdsbegreppet. Ska vi, till exempel, ställa personal mot maskiner som sker i sjukvården idag, där köerna till behandling ofta redan är årslånga? Ska vi konsumera mera för att ”rädda jobben” eller ska vi kanske hushålla och omstrukturera till det uthålliga, resurssnåla samhället som är det enda möjliga? En ifrågasättande folkbildning är ett första steg mot denna framtid. ●

Wechselmanns eviga kamp för rättvisa

Maj Wechselmann är förknippad med obekväma åsikter som inget etablissemang vill höra. Hon fick sitt namn efter arbetardagen första maj och var en whistleblower långt innan uttrycket började användas. Hon är en rak och kritisk granskare av orättvisor. En agitator som med sina filmer vänder på stenar och tittar vad som finns under.

text ELLY ENGSTEDT
foto ELSA LETH

Innan jag träffar Maj läser jag på Internet om henne. Där står att hon 1988 vann ett förtalsmål mot en anställd på försvarets forskningsanstalt. Detta hände alltså för över tjugo år sedan, när nätet var i sin barndomslinda, innan Internet. På ett elektroniskt diskussionsmedium, som det kallades, utpekades hon som ”Sovjetspion”. Det var i svallvågorna efter ubåtsaffären, U 137 , grundstötningen av den ryska ubåten utanför Karlskrona. Maj stämde mannen för förtal och krävde skadestånd. Hon vann den striden.

– Jan Myrdal skrev i Svenska dagbladet att jag borde få en egen kryssare av Sovjet för min insats för dem. Det var på den tiden han var nationalistisk, säger Maj och skrattar när jag träffar henne i hennes lägenhet i Stockholm.

DE FLESTA av oss som var med på den tiden minns nog vilket hallå det var omkring denna ubåt som gick på grund utanför Karlskrona. Maj stod nästan ensam mot hela etablissemanget, ja, mot så gott som alla, och hävdade att ubåten av navigationsfel hamnat i svenska vatten. Grundstötningen hade skett av ett misstag

– Det var inget spioneri, hävdade hon.

– Om jag vetat vad jag gav mig in på vet jag inte om jag hade stuckit ut nosen. Jag visste inte att svenskarna trodde på ”ryssen kommer”-hotet. Efter det fick jag inga jobb och höll på att bli socialfall på kuppen. Jag var ensamstående med två barn på den tiden, varav en var baby. Jag var till och med tvungen att sluta skriva min stående spalt i Dagens Nyheter. Stig Synnergren, som tidigare varit överbefälhavare, kontaktade DN-ledningen om det lämpliga i detta – och så försvann det jobbet också.

Carl Bildt var väldigt aktiv i ubåtsdebatten och ansåg det vara solklart att det var sovjetiskt spioneri.

– Han är en tönt, säger Maj lakoniskt.

Åren har gått och inga bevis för att det var spioneri har presenterats. Det som troddes vara misstänkta motorljud från ubåtar i svenska vatten har visat sig vara helt normala ljud från fiskar.

DOKUMENTÄRFILMER har Maj gjort i hela sitt vuxna liv, en eller två om året. Hon flyttade till Stockholm från Danmark det radikala året 1968. Hon var då 26 år.

Hon började studera vid Dramatiska Institutet och hennes första film hette ”Flickorna från Marabou”. Filmen handlar om att företaget åkte till Finland och värvade unga kvinnor som arbetskraft. Där satt de i Sundbyberg utan att kunna språket. Filmen visades i TV och väckte starka känslor.

Sedan har det bara fortsatt. Maj blev så småningom anställd inom televisionen och gjorde filmen ”Viggen”, som handlade om ett svenskt militärplan.

– Det satsades miljarders miljarder på detta plan, som folk inte visste om.

Också den filmen fick stor uppmärksamhet och Maj fick Filmkritikernas pris för den år 1973. Hon har därefter fått flera priser för sina filmer, och allting rullade på bra fram till ubåtsbråket, då det blev

Det är pengar som styr vilka åsikter som ska komma fram i samhället.”

”kört för fru Wechselmann”, som Maj själv uttrycker det.
– Det är inte förrän på senare år det har lossnat, berättar hon. Nyligen har hennes film om Bang, journalisten Barbro Alving, visats i tv och i december förra året beviljades hon konstnärslön av staten livet ut.
När jag tycker att det var väl lite väl sent och att nu har du ju rätt till pension fnyser Maj och säger att om hon skulle leva på sin pension fick hon väl samla tomburkar.

PENGAR HAR aldrig varit drivkraften för Maj. Den har hon istället fått med sig från föräldrahemmet i Köpenhamn.
– Jag är född 1942 under kriget. Mamma och pappa var judar och kommunister. De var båda med i motståndsrörelsen mot nazismen och de fortsatte att vara verksamma hela sitt liv. Pappa stod på torget och sålde tidningar in i det sista. Han började 1928, samtidigt som han arbetade på kontor, och slutade med detta 1988, då han blev sjuk. revolutionen kommer först – sedan jobbet”, sa han alltid, berättar Maj.
Hon går fram till bokhyllan och visar sitt arv efter pappan. Lenins samlade verk i bruna skinnpärmar.

DEN VIKTIGASTE filmen som Maj har gjort tycker hon är den om Irakkriget. Hon reste till Irak efter Kuwaitkriget och såg den förstörelse som de amerikanska bomberna hade gjort på elkraftverken. Flera elkraftverk var jämnade med marken.
– Tänk dig själv att inte ha tillgång till elektricitet. I denna enorma värme. Att inte ha tillgång till rent vatten. Det kändes som att stå framför själva Döden, när man förstod vilka konsekvenser detta medförde för människor. Ändå gick amerikanarna ut och sa att de bara bombade militära mål.
Maj berättar om alla öden hon mött i olika delar av världen.
– Jag har mött mycket sorg. Väldigt mycket sorg. Framför allt tänker jag på kvinnor som har fått sina barn torterade, våldtagna och mördade. Eller alla missbildade barn jag har mött i Vietnam och Laos. Amerikanarna avlövade träden med ren dioxin, som stannar kvar i naturen och medför missbildningar. Det gjorde de, som bekant, för att bättre kunna se sina mål från bombplanen.

HENNES SENASTE film handlar om Indonesien och den fruktansvärda slakten på vänstersinnade människor 1965 i samband med general Suhartos militärkupp. ”När ska såren läka?” är titeln. Filmen tar upp de kvinnor, som ansågs som motståndare till Suharto. De skildes från sina barn, slängdes i fängelse, torterades och våldtogs. Maj har träffat några av dem i Jakarta.
– Det är gripande kvinnoöden med enorma umbäranden bakom sig. Många av dem är tandlösa eftersom pengarna inte räcker för nya tänder.

OM SVERIGE i dag säger Maj att det knappast kan kallas för välfärdsstat längre.
– Svaga och sjuka får betala priset. Reklamfilmer produceras för att vi ska luras bort från verkligheten och konsumera mer. De filmerna är så dyra att en minut av dem kostar lika mycket som en dokumentärfilm, som vill visa vanliga människors vardag. Det är pengar som styr vilka åsikter som ska komma fram i samhället. ●

Välfärd version AB™

ALDRIG trodde jag att det skulle gå så snabbt att rasera välfärden. Jag har alltid varit stolt över att leva i det svenska folkhemmet, där de flesta har betalat skatt, om inte med glädje så åtminstone med jämnmod. Utifrån vetskapen om att nästa gång är det kanske jag som kan behöva en dagisplats eller sjukvård. ”Från var och en efter förmåga, till var och en efter behov” är en utmärkt levnadsregel för stater som tror på solidaritet och alla människors lika värde. Både Wigfors och Sträng hade nog läst sin Marx.

Nu är det en egoistisk nyliberal ideologi som gäller. Sköt dig själv och skit i andra. Är du så vekhjärtad att du tycker synd om de fattiga, är det all right att ägna sig åt lite välgörenhet. Men det ska vara en privatsak – utan inblandning från samhällets sida.

Som pensionär bör jag väl snart börja oroa mig för framtiden. Ska jag bli sittande ensam hela dagen med en stressad hemhjälp som susar förbi och placerar en massproducerad maträtt i frysen, men som aldrig har tid att prata? Eller blir det hemmet bland andra senila, med underbemannad personal som inte har tid att gå med mig på promenad? I Karlstad har man beslutat att varje gamling ska få vara ute en timma i veckan.

Men det är trots allt skolans framtid som bekymrar mig mest. Kvarsittning och utvisning istället för pedagogik och flera lärare. Författaren Jenny Diski skrev nyligen en artikel i Guardian Weekly om utvecklingen i den brittiska skolan, som inte är olik den svenska. Hon minns med glädje sin tid som lärare på 70-talet, då skolan genomsyrades av framtidstro och tankar om frigörande pedagogik. Jag hade lust att skicka artikeln till Jan Björklund, men jag kom fram till att han antagligen inte kan läsa en intellektuell engelsk text. Det är ju tydligt att han aldrig har läst någon bok om pedagogik, och aldrig har låtit sig inspireras av Freinet eller Neill.*

När regeringens övergripande politik är att slopa skatten, blir resultatet att kommuner och landsting måste dra ned på sin verksamhet, som ju i stort sett är vård, skola och omsorg. Då blir det färre händer i äldreomsorgen och färre lärare. Men flera friskolor och elitskolor.

Jag hade förmånen att gå i en sjuårig folkskola där alla bygdens barn gick, arkitektens och läkarens likaväl som busschaufförens, fabriksarbetarens och pojkarna från barnhemmet. Alla var vänner, vi gick ut och in i varandras hem. Lärarna var begåvade bondpojkar som hade fått tillfälle att komma till ett folkskoleseminarium. Jag vet att det mesta som jag har lärt mig inom allmänbildning och om solidaritet det har jag fått med mig från Skui skole. Trots att jag senare fortsatte på gymnasiet och har en universitetsexamen.

Förutom slopade skatter, i första hand för de rikaste, är det privatiseringar som är alliansens stridsrop. Är det någon som förstår varför det väl fungerande apoteket ska privatiseras? Erfarenheter från Norge visar att det blir dyrare. Det är nog bara kristdemokrater, som ju tror på mysterier, som fattar varför man ska göra sig av med allt statligt ägande. Vin och Sprit är redan förlorat, inkomsterna därifrån går nu till en fransk alkoholjätte.

Jan Hammarlund sa i radioprogrammet Ring P1, att ”privatiseringar är stöld från det allmänna”. Jag instämmer helt och fullt.

AASE BANG

*) Celestin Freinet, 1896-1966, fransk reformpedagog.
Alexander S. Neill, 1883-1973, skotsk antiauktoritär pedagog som 1924 startade skolan Summerhill.

Konferens för kvinnor med intellektuella fun

Ett hundratal kvinnor med intellektuella funktionshinder deltog i Sveriges första kvinnokonferens för kvinnor med intellektuella funktionshinder som gick av stapeln på Kvinnofolkhögskolan i Göteborg i juni. En helg fylld med samtal och aktivitet anordnad av föreningen Grunden och kostnadsfri för deltagarna.

text & foto ELSA LETH

– Vi har hyrt flera rum på Stigbergslidens vandrarhem för att de som kommer från andra städer ska kunna övernatta där. Konferensen är helt gratis för deltagarna, för vi som har intellektuella funktionshinder har inte så mycket inkomst, säger Annika Ronneland, en av projektledarna.

EN STOR GRÖN curlingmatta har rullats ut i Kvinnofolkhögskolans bibliotek. Till höger bortanför pysselbordet med alla pärlorna spelar en tjej bollspel framför en stor tv-skärm. På andra sidan av den gröna mattan finns ett stort bord fyllt av kläder och tyger. Blommigt, rutigt, prickigt. Fleece, viskos, bomull. För den som vill sy om och sy nytt är det bara att välja och vraka.

Annika Ronneland är en av projektledarna för kvinnokonferensen "Den jag är".

– Vi ska ha modevisning ikväll, så vi håller på att sy om lite, säger Bella Wulff som arbetar som fritidskonsulent på föreningen Grunden.

Hon berättar att Grunden vanligtvis har café med aktiviteter två gånger i veckan och ungdomskväll en gång per vecka. Recycling av kläder är något som de inte gjort inom verksamheten förut, och det ser ut att ha blivit en succé.

– Än så länge är det över 20 personer som har skrivit upp sig för att vara med på visningen i kväll.

MITTEMOT BELLA sitter Chang Im och syr långa sömmar med nål och tråd.

Hon har kommit resande från Stockholm och syr en färgsprakande underkjol på

ktionshinder

FÖRENINGEN GRUNDEN är en intressepolitisk förening för personer med intellektuella funktionshinder. Föreningen finns i Göteborg, Skaraborg, Trollhättan, Laholm och Malmö och dess ledord är medbestämmande, inflytande, demokrati och integritet.

COACH är föreningen Grundens betäckning för en handledare eller ledsagare. Grunden har valt begreppet för det inte behöver vara en person som man stöder sig på, utan snarare en person som man rådslår med.

en blå jeanskjol som hon dekorerat med olika smycken.

ANNIKA RONNELAND är tillsammans med Ann Holmberg projektledare för föreningen Grundens Kvinnokonferens, den första i sitt slag som hållits i Sverige. Hon har länge varit engagerad i kvinnofrågor och under flera år varit cirkelledare för en kvinnogrupp som träffas en gång i månaden för att delge varandra erfarenheter och diskutera frågor som berör deras vardag.
Efter att i tät följd ha deltagit i två internationella konferenser för personer med intellektuella funktionshinder såddes tankar hos Annika kring att organisera något eget på hemmaplan. En konferens för enbart kvinnor.
– Min tanke vara att kvinnor skulle få berätta om sina erfarenheter, skapa nätverk och systerskap utan att männen skulle lägga sig i. Vissa män tar lätt över. När man ska prata är det mest män som hörs.
När det gäller nätverkandet handlar det mycket om att hitta nya vänner och byta telefonnummer med andra kvinnor som man kan fortsätta hålla kontakt med.
– Många kvinnor med funktionshinder sitter mycket hemma och har svårt att komma ut i samhället.
Vart fjärde år hålls en världskonferens för personer med intellektuella funktionshinder, och Annikas vision är att även kvinnokonferensen kan bli återkommande.
– Om inte vartannat år, så kanske vart tredje eller vart fjärde.

TILLSAMMANS MED Ann-Cii Hult, som är coach och personalansvarig på Grunden, utformade Annika en projektbeskrivning och ansökte om pengar från Ungdomsstyrelsen. När positivt svar kom tillfrågade de Ann Holmberg om hon ville vara med och leda projektet tillsammans med Annika. De två sökte sedan en projektledarcoach, och efter ett flertal intervjuer valde de ut Mia Bobzow.
– Det var jobbigt men lärorikt att göra intervjuerna. Flera av de som vi intervjuade hade vi träffat förut på olika sätt. Vi fick låtsas som att vi inte kände dem.

I KLASSRUMMEN på Kvinnofolkhögskolan är det full aktivitet. Föredrag om feminism och funktionshinder, funktionshinder och föräldraskap och allt man behöver veta om fittan. Workshops i sång, djembe och feministiskt självförsvar. Nere på bottenplan visas filmen Dubbelt Utsatt och vid entrén säljs textilier från Chile till förmån för samarbetsprojekt i Chile och Peru.
– Vi tog reda på vad våra medlemmar ville veta mer om och vad vi var intresserade av, säger Annika, som själv deltagit i ett föredrag om internationell kvinnokamp. Imorgon ska hon föreläsa om LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) med utgångspunkt i sina egna erfarenheter av bristerna i tillämpningen av denna lag.
– Jag är inte funktionshindrad – jag är samhällsförhindrad. Det är samhället som gör mig funktionshindrad, säger Annika. ●

Kvinno**forum** **för** ursprungsfolk

Under tre dagar i slutet av maj samlades för första gången kvinnliga representanter från ursprungsfolk över hela världen för att diskutera sina rättigheter och möjligheter.
Hanna Damber och Natalia Romero for till södra Peru, 4000 meter över havet, vid randen av Titicacasjon, för att delta i forumet.

text HANNA DAMBER & NATALIA ROMERO
foto HANNA DAMBER

– Kvinnors kamp är starkare än mäns, men som kvinna riskerar man också mer, säger Nancy Iza, internationell talesperson för ecuadorianska Ecuarunari.
Nancy talar inför en fullsatt sal med kvinnor om kvinnans kraft och hennes möjligheter, men även att de tillsammans som kvinnor måste bygga upp strategier för att påverka och förändra de strukturer som förtycker dem, som kvinnor, och som ursprungsfolk.
– Detta är en historisk process för kvinnor, då för första gången i historien mer än 2000 kvinnor från hela kontinenten Abya Yala (ursprungsfolkens eget namn på Latinamerika) träffats för att ge rättvisa förslag som garanterar kvinnornas rättigheter, säger Blanca Chancoso, ursprungsledare för Ecuarunari.
2500 kvinnor har kommit för att delta, resande från hela världen, de flesta från de latinamerikanska länderna, men här hittar man även delegater från folkslag från USA, Sydafrika och Sverige. Iklädda sina traditionella dräkter intar de UNA-universitetet i staden Puno, där kvinnan som ursprungsfolk under 3 dagar är i fokus.
Mötet ger en viktig möjlighet för ursprungsfolkkvinnor världen över att delvis ge sin egen bild över sin egen verklighet, och att ta del i andra kvinnors berättelse. Framförallt ger det möjligheter att bygga upp konkreta förslag till hur man kan förändra. De tar plats i något som förhoppningsvis kommer att generera i en plattform där man tillsammans arbetar för att förstärka den roll som kvinnor inom ursprungsfolk har och konstruera en agenda att arbeta ifrån.

KVINNAN SOM ursprungsfolk diskrimineras utifrån flera perspektiv: delvis kvinna, delvis fattig och delvis ursprungsfolk. Detta avspeglas tydligt i de diskussioner som förs där man poängterar det ok som man som kvinna bär, där transnationella företags inverkan påverkar dem på ett helt annat plan än för män, samtidigt som patriarkala strukturer genomsyrar både det land där de bor som de samhällen de är del av.
– Makten är patriarkal i sig, säger Maia Morales, mayakvinna från Guatemala.
Hon påpekar något som de allra flesta berör under sina diskussioner, hur man som fattig ursprungsfolkkvinna inte kan ta del av de politiska beslut som tas.
– Vi som kvinnor måste från att vi uppfostrar våra barn till att vi deltar i bymöten, tänka på att inte reproducera samma system, tänka på att inkludera kvinnan i makten och kräva att få vår rättmätiga plats.
Ett konkret förslag för att kunna få in fler kvinnor i beslutsfattandet var kvotering eller positiv diskriminering som det också kallas, kvinnor ska garanteras 50 procent av offentliga tjänster.

DELTAGARNA DELAR upp sig i arbetsgrupper där man diskuterar olika teman, för att sedan rösta om förslag till hur man konkret kan organisera sig, och under vilka former. Dessa förslag blir också det man senare tar med sig tillbaka och det man ska försöka arbeta med på hemmaplan. Diskussionerna är högljudda och livliga och i timmar stöts och blöts formuleringarna innan alla är nöjda. Demokrati är viktigt, och att alla kvinnor, oavsett folkslag eller ålder får göra sin röst hörd.
Diskrimineringen mot ursprungsfolkkvinnorna finns institutionaliserad på alla nivåer av samhället, kvinnors ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter respekteras varken av staten eller av männen. ”Så länge vi är diskriminerade

Från varje del av forumet kan vi samla något värdefullt. Vi kan få folk att lära sig saker, studera och byta information med varandra. ”

och exkluderade från beslutsfattandet kan vi inte prata om demokrati”, var en av slutsatserna som lästes upp under slutpläderingen av forumet.

VÅLDET MOT kvinnor är ett ämne som diskuteras flitigt. Även här lyfts diskriminering upp som orsak till att det är svårt att diskutera konkreta orsaker. Kvinnorna menar att man måste sluta skylla systemet på dem som ursprungsfolk, att en man slår eftersom han är fattig och outbildad. En man slår eftersom det patriarkala systemet tillåter honom att slå.
-Det är det patriarkala systemet som bidrar till att våldet i hemmet fortsätter, därför är det viktigt att sluta se kvinnovåldet som något privat, och istället göra det till något politiskt, säger Gloria Gonzales Mayor, från mayanätverket Waqib Kej.

– SOLIDARITETEN mellan kvinnor måste förstärkas, säger Alicia Hernandez från Honduras och påpekar det faktum att det är svårt för kvinnor att arbeta tillsammans, speciellt om de inte har samma sociala bakgrund.
Hon tar som exempel kvinnor från staden som inte vill befatta sig med kvinnor från landsbygden, och att de inte tycker att de delar samma kamp. Hon anser att det finns en stor diskrimination även mellan kvinnor, något som leder till att man istället ger makten till männen eftersom att detta inte leder till mindre konflikt kvinnor emellan. Istället borde man liera sig med varandra för att kunna stödja varandra.

– Om vi alla ryms på samma kyrkogård när vi dör, varför kan vi inte då kämpa tillsammans när vi lever, fortsätter hon. Solidariteten kvinnor emellan borde inte bero på varifrån man kommer, utan bara på det faktum att man lever under samma strukturer. ●

Vilka om inte vi, när om inte nu?

Madelen Eliasson och Marja Forssman for till ett kvinnoseparatistiskt möte i Wien för att inspireras av och inspirera kvinnor från autonoma feministiska rörelser i ett stort antal europeiska länder.

text MADELEN ELIASSON & MARJA FORSSMAN
foto MARJA FORSSMAN

Feminismen grundar sig i att kvinnor kommit samman, diskuterat sina erfarenheter, sett de patriarkala strukturerna och formulerat strategier för att bekämpa dessa. Även om kvinnokampen och den lesbiska kampen har gjort flera landvinningar de senare decennierna har vi inte kommit i hamn. Nyliberalismens kris och konservativa krafters framfart gör feministisk kamp skriande aktuell i dag.

I PÅSKAS hölls ett kvinnoseparatistiskt möte för autonoma feminister i Österrikes huvudstad Wien. 250 kvinnor från 22 länder deltog i det 6 dagar långa arrangemanget. På programmet stod workshops, i allt från anarkafeminism och queerpolitik till trädklättring, diskussioner, utställningar, filmvisningar, presentationer av kamp och aktivitet i olika länder, demonstration och fest. Arrangörsgruppen bestod av kvinnor från olika grupper i kvinnohuset FZ (Frauenzentrum) i Wien, och mötet ordnades delvis som en uppföljning av ett tidigare möte för kvinnor och lesbiska som ägde rum i Freiburg, Tyskland, årsskiftet 2007/2008.

DELTAGARNA kom främst från länder som Österrike, Tyskland och Spanien, men stor vikt hade lagts på att få med kvinnor och lesbiska från hela Europa. Detta resulterade i en i en relativt god uppslutning från flera östeuropeiska länder, bland annat Ryssland, Ukraina och Turkiet. Från Sverige var vi fyra.

MÖTETS SYFTE var att samla feminister som är involverade i kamp mot sexism, rasism, homofobi, kapitalism, fascism och patriarkat i sina olika länder. Mötet byggde på ett aktivt deltagande. Vi hackade lök tillsammans och delade med oss av feministisk teori. Vi skurade toaletter och diskuterade perspektiv och möjligheter att agera. Vi utbytte praktiska kunskaper genom workshops och aktioner på plats.

DAGARNA VAR långa och intensiva med workshops, matlagning, aktiviteter och diskussioner som aldrig ville ta slut. Deltagarna var mellan 17 och 70 år, från olika bakgrunder både politiskt, geografiskt och erfarenhetsmässigt. Mycket tid av workshops och diskussioner gick åt till översättningar till olika språk, så vi fortsatte samtalen under måltider, kvällar och

I mötet mellan radikalfeminsm och queerteori uppstod heta diskussioner. ”

nätter. I mötet mellan radikalfeminsm och queerteori uppstod heta diskussioner om inkludering av transpersoner i den feministiska kampen, om identitet som bas för kamp och om mål för våra olika feminismer.
På kvällarna presenterade deltagarna sina länder och deras feministiska kamper. Nedslående att höra om svåra situationer och bakslag men peppande att se att kvinnorna inte ger upp.

ÖSTERRIKE HAR en stor katolsk befolkning, som går i mässa på påskafton. Samtidigt hölls en demonstration med deltagare från feministmötet. Parollerna var mot religiös fundamentalism, mot nyliberalism och krig, samt mot fadersrättrörelsen. Avgångsplatsen för demonstrationen var utanför Wiens stora katedral på Stephansplatz, något som starkt upprörde många kyrkobesökare. ”Lesbiska och feminister här, och på självaste påsksöndagen!”
Detta dämpade inte kraften och energin i demonstrationståget. Tal hölls, sånger sjöngs och slagord skreks på massa olika språk. Flera ”kiss-in’s” (lesbiskt kyssande på offentlig plats) och en ”piss-in” (kollektivt kissande på Heldenplatz, en gräsmatta där Hitler en gång hyllats av det Österrikiska folket) ägde rum. Kiss i stan kan diskuteras, men det var befriande att det för en gångs skull var kvinnor som gjorde något som annars hör till männens värld. (Och befriande för oss som alltid blir kissnödiga i demonstrationståg.)
Demonstrationsdagen avslutades med fest på kvinnhuset.

SEX DAGAR rusade hastigt förbi och avslutningen blev feministiska kampsånger på olika språk och stor entusiasm inför framtiden. I tomrummet efter workshops och aktiviteter började många tankar kring nästa träff formuleras och diskuteras. Förslag till ytterligare fördjupning i en del frågor, och önskemål om mer utbyte länderna emellan var dominerande.
Mötet med de många politiskt aktiva kvinnorna ger kraft för att fortsätta kämpa på hemmaplan och i vår egen vardag. ●

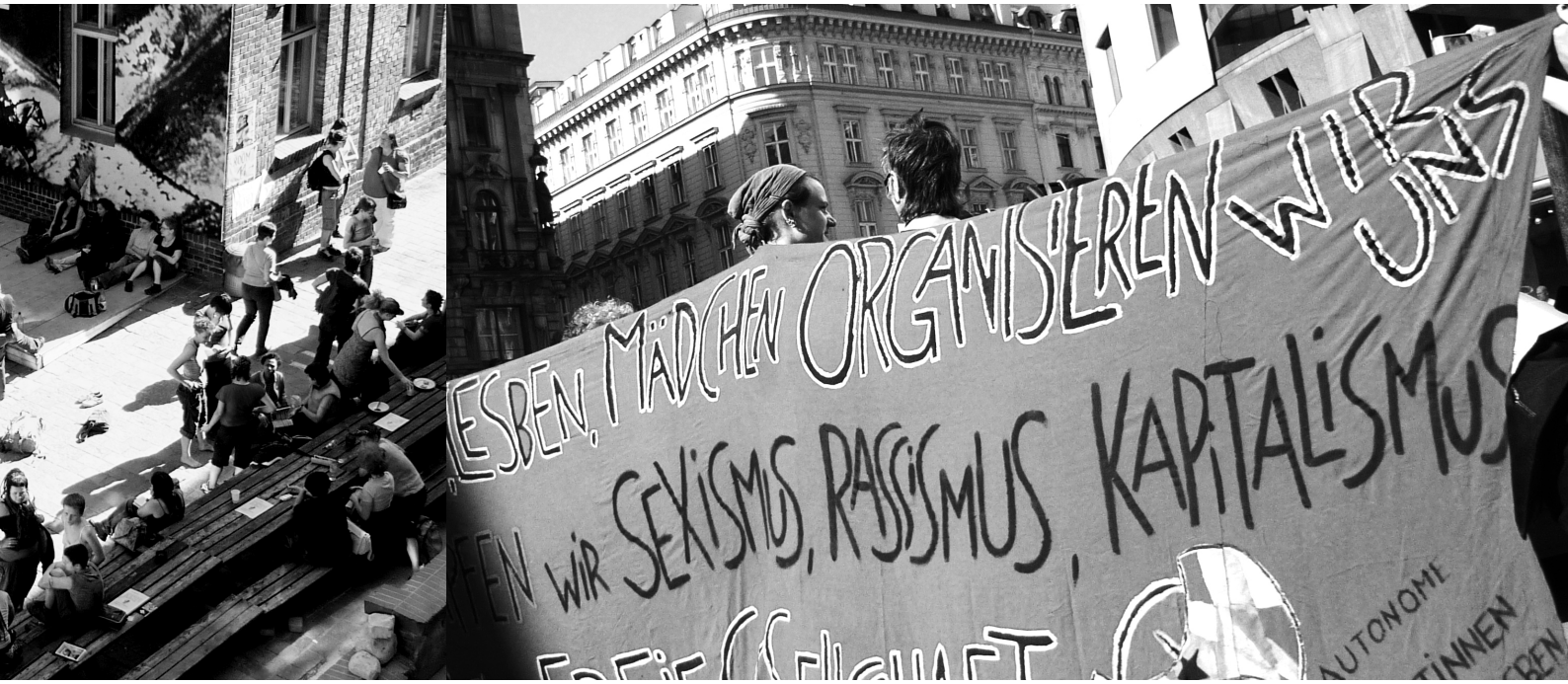

Lyckades Elin Wägner väcka oss?

Författaren, kvinnokämpen, visionären Elin Wägner avled för 60 år sedan. Alla som läst henne vill citera något hon skrivit och berätta hur mycket hon påverkat läsarens eget liv. Många läsecirklar befattar sig med hennes tankevärld och ser hur nödvändig hon är för oss idag.

text ERNI FRIHOLT

Ur Bohusläningen 16 maj:
"För 127 år sedan, den 16 maj 1882, föddes författarinnan och samhällsdebattören Elin Wägner. Hon var en tidig kvinnokämpe och pacifist som ställde kvinnans mjukhet mot mannens aggressiva värderingar. Med romanerna Norrtullsligan och även Åsa-Hanna, framstod Elin Wägner som skildrare av kvinnans frigörelse. Hon har skrivit Pennskaftet som diskuterar kvinnlig rösträtt samt Väckarklockan, en av de tidigaste skrifterna som varnar för miljöförstöring. 1944 valdes hon som andra kvinna in i Svenska akademin. Elin Wägner avled 1949."

I ÅR, 60 år senare, lyfts Elin Wägner förtjänstfullt fram med jubileumsutställning, stort seminarium och ett flertal föredrag runtom i landet. Många är de läsecirklar som läser och läser om Elins böcker. En av de äldsta är Elin Wägner-sällskapet i Göteborg. En av dess medlemmar, Marianne Lindström tar här till orda:

"Elin Wägner var oerhört mångsidig med starkt engagemang i kvinnofrågor, fredsfrågor och miljöfrågor. För mig har det varit mycket stimulerande att vara med i Elin Wägner-sällskapet. Vi i Göteborgsgruppen hade vårt första möte på Kvinnofolkhögskolan i december 1992. Därefter startade vi en läsecirkel. Tack vare denna har jag fått en djupare inblick i Elin Wägners tankar och gärningar. Elin Wägner tillhörde den grupp av modiga och handlingskraftiga kvinnor som startade kvinnliga medborgarskolan i Fogelstad 1922. Genom utbildning och diskussion samt rollspel i låtsaskommunen "Komtemåtta" stärktes de kvinnliga elevernas självförtroende i avsikt att de skulle utgöra ett partioberoende, kvinnligt alternativ i politiken.
Det som gjorde starkast intryck på mig och som fått betydelse i mitt dagliga liv är Elin Wägners ekofeministiska och radikalpacifistiska synsätt. Hon kämpade aktivt för fred – Fred med jorden så väl som Fred på jorden. Jag är oerhörd imponerad av Elin Wägner liksom kvinnorna i Fogelstadgruppen samt Elins väninna Flory Gate. De var så radikala och framsynta bl a i frågor kring miljö och jordbruk. Flory Gate har själv sagt att Elin var en människa som kunde se runt hörnet.
Elin Wägner skrev, tillsammans med Elisabeth Tamm (ägare till godset Fogelstad), Fred med jorden som kom ut 1940. Där hävdar de båda författarna att en omvärdering av människans förhållande till jorden, till livet och verkligheten är nödvändig. Året därpå kom Elin Wägners Väckarklocka. Reaktionerna på boken blev en stor besvikelse för henne. Det var inte många som förstod hennes tankar kring feminism och miljöpolitik när boken kom ut. Idag, nästan 70 år senare, är den skrämmande aktuell.
Var fick Elin Wägner och hennes likasinnade sitt mod och sin övertygelse ifrån? Hur kunde de redan på 30-talet se farorna med "påsaskit" det vill säga konstgödsel? Citat ur Fred med jorden visar tankarna kring det naturliga och det onaturliga: "När man följer naturen får man avstå från de stora vinsterna, men riskerar ej heller de stora förlusterna", samt "Och dock låter jorden sig ej ägas. Om den missbrukas, lider den och upphör att ge".
Jag undrar hur världen sett ut idag om vi lyssnat till Elin Wägner och lärt av henne."

HELA ÅRET 2009 firas Elin. Om du går in på www.elinwagner.se ser du alla programmen. För första gången erbjuder t ex Växjö universitet en deltidskurs om Elin Wägners författarskap i höst. Den heter "Kvinnan, freden och miljön". Och om du är ledig i juni eller augusti kan du pyssla om Elin Wägners hus och trädgård en vecka på Lilla Björka. Anmälan till Marianne Enge Swartz: mes@comhem.se Och på Bokmässan i Göteborg i september kommer du att hitta Elin Wägner. Vid montern finns då några av de kunniga medlemmarna i Elin Wägner sällskapet från Göteborg. ●

Befria EU!
Förslag för ett annat Europa

PER GAHRTON
ORDFRONT

Åren 1995-2004 var Gahrton ledamot av EU-parlamentet för Miljöpartiet. Det är med andra ord en person med inblickar och kunskap som få, när det gäller EU och internationella frågor.

MED SIN bok vill Gahrton initiera en EU-debatt som inte handlar om ja eller nej till EU utan vad vi ska göra som EU-medlemmar. Jag vet inte om detta skulle kunna karakteriseras som en ”tredje väg” i EU-frågan – men det är i alla fall ett försök att lansera en annan syn på hur även vi som är EU-skeptiska ska kunna hantera EU-medlemskapet som trots allt är en realitet, inte minst på senare år då opinionsundersökningar gör gällande att allt fler svenskar accepterar medlemskapet.

DET GAHRTON förespråkar är istället att arbeta för ett federalt EU där samförstånd är förutsättningen för beslut och ett stopp för den överföring av befogenheter till EU som sker öppet och dolt. Det finns mycket som Gahrton är missnöjd med och vill ändra på, bland annat EU:s militära ambitioner, tillväxthysterin, det koloniala arvet och förstås, eurocentrismen.

ANLEDNINGEN TILL att vi bör engagera oss mer i vad som händer är att ett förändrat EU skulle ”kunna bli en positiv faktor i vår gemensamma framtid”.
Men, måste jag invända, verklighetens EU ligger fortfarande långt från möjligheternas EU. Det betydligt mer osympatiska alternativet är vi betydligt närmare idag - ett EU dominerat av stormakter och militära anspråk.

CAROLINE RUNESDOTTER

Blåsta!
Nedskärningsåren som formade en generation

GUSTAV FRIDOLIN
ORDFRONT

Gustav Fridolin är född på 1980-talet. Under hans skolgång försvann var femte lärare och samhällets kostnaderna per grundskoleelev med tolv procent under tre krisår i början av 90-talet. Detta skedde under samma tid som den läroplan som fortfarande gäller föreskrev att ”undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.” Vilket innebar större klasser och färre lärare. Men femton år senare och har vi en ny utbildningsminister som vänt på problemet och kommit fram till att skolan ställer för lite krav.

MEN 1980-TALETS generation är också den som omfattas av de ökade talen för långvarig sjukdom, psykisk ohälsa och otrygghet. 80-talisterna har också fått vara med om att klyftorna under deras livstid ökat och att skillnaderna i inkomst mellan högsta och lägsta inkomster ökat med mer än 50 procent sedan 1980-talets början. Konkret innebär det att 10 procent av barnen växer upp i fattigdom.

GUSTAV FRIDOLIN plockar fram offentlig statistik, undersökningar, refererar samtal och intervjuer och varvar med porträtt av vänner och bekanta som på olika sätt illustrerar det han vill berätta, välskrivet och engagerande. En bok som på ett utmärkt sätt samlar och ger konsekvensbeskrivning av vad som hänt med Sverige sedan 80-talets början.
Jag hoppas få höra och läsa mycket mer av Gustav Fridolin i framtiden. Han har ett angeläget ärende.

CAROLINE RUNESDOTTER

Masthugget **Moskva Madrid**
Berättelsen om Bengt och Greta

JONAS SJÖSTEDT
CARLSSON

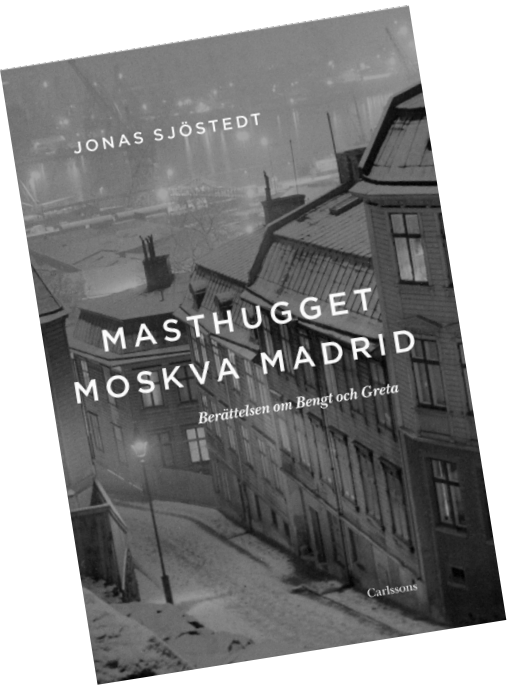

Jonas Sjöstedt lärde känna Bengt och Greta Segerson på 1980-talet, då de var med i samma lokalförening inom Vänsterpartiet i Masthugget, Göteborg. Författaren låter Bengt och Greta växelvis få ordet på ett sätt som ger en känslan av att de från början inspelade berättelserna blivit ordagrant återgivna. Bengt har ett mustigt och målande språk, Greta ett mera vårdat.

MAN SKULLE kunna kalla Masthugget Moskva Madrid för en politisk biografi, eller politisk historia, men deras historia skiljer sig en hel del från den officiella historieskrivningen. Här finns Bengts skildring som frivillig i spanska inbördeskriget och hur han upplevde västmakternas svek mot spanska republiken. Under samma tid studerade Greta på partiskola i Moskva . De åren präglar deras fortsatta historia, där händelserna i världspolitiken hela tiden har en självklar plats. Och själva blev de ständigt påminda genom ihärdig uppvaktning av svensk säkerhetspolis.
Bengt blev till exempel satt i interneringsläger i Öxnered. Han visste att om tyskarna skulle invadera Sverige så skulle han och hans kamrater bli överlämnade och förda till koncentrationsläger. Flera av de internerade var liksom Bengt spanienfrivilliga och deras erfarenheter hade lärt dem att förbereda sig för alla eventualiteter. Efter kriget var situationen annorlunda. Kommunisterna hade framgångar i valet och nya medlemmar strömmade till. I Masthugget lyckas de boende kämpa till sig en tvättstuga och i Jugoslavien var de tillsammans med unga frivilliga från hela världen med och byggde en järnväg.
Det här är 1900-talets historia berättad med stor närvaro av några som själva var med både om det som blev världshistoria och det som präglade vardagslivet.

CAROLINE RUNESDOTTER

Som om vi aldrig

HONORINA CHITIC
ÖVERS. INGER JOHANSSON
SMOCKADOLL FÖRLAG, SERIE SPLINT

Fem diktsamlingar på rumänska, varav två översatta till svenska, är bl.a. resultatet av tio år i Sverige. I Rumänien arbetade Honorina Chitic som läkare och tvingades fly av politiska skäl. Självfallet influeras dikterna av hemlandet, som lever kvar som ett raster över bilder, tankar och metaforer, något man kan utläsa tack vare Inger Johanssons lyhörda och eleganta svenska språkdräkt. Författaren skriver om tiden, minnen - bränn dem inte, manar hon - längtan, elände - ett tuggummi på skosulan - och hon gör det utan sentimentalitet, dock med outplånliga ärr.
Andra tankar i dikterna:

I DEN främmande världen, i en nordlig periferi, förlorar man identiteten, i det man värnar om den, ibland förtvivlar man bland blickar utan längtan, och själen blir skadad. I Sverige, det förlovade landet, är ålderdomen en epidemisk och ärftlig sjukdom.

DIKTERNA SKRIVS enkelt, med klara och raka ord, men de arbetar sig in på djupet och verkar på många plan.
En bok att bli bedövad av, bedrövad också, men ändå tillför den lugn i sinnet om än med en tår i ögonvrån.
En eloge till Kristian Carlssons förlag och serien Splint, som ger invandrade författare en möjlighet att komma till tals. Till Honorina Chitics bok har han gjort ett lockande omslag.

KARIN LENTZ

Så mycket stolthet **man har råd med**

EMMA HELGESSON
TROMBONE

Man undrar om det verkligen kan vara sant att flickor och kvinnor behandlas, inte som djur utan som gods, varor, saker, som det skildras i tidningar, böcker och filmer? Här i Sverige, i dag, år 2009?
Media fyller på om razzior mot män som sysslar med trafficking, kända av polisen, släppta i brist på bevis. Rättssamhället talar, integriteten måste värnas, annars blir man så kränkt. Vem skyddar kvinnors integritet och frihet att utan risk för tafs och våldtäkt röra sig på gator och torg, utbilda sig, ha lika rättigheter? Flickor får inte gå i skolan, kvinnor stenas, hedersmördas, och i Burma är generalerna så rädda för kvinnor att fredspristagaren Aung San Suu Kyi efter tretton års husarrest nu måste fängslas.

SÄTTEN ÄR många att vidmakthålla männens dominans. Könsmaktsordningen ska inte rubbas.

DETTA ÄR tankar man får vid läsningen av Emma Helgessons bok, som skildrar Rebeckas liv som stripteasedansös. Författaren håller sig neutral och moraliserar inte. I själva rubriken ligger dock kritiken mot samhället, ungefär som ”jag är fattig och har inte råd att vara god, ärlig eller anständig.”

INNEHÅLLET I boken – glimtar av Rebeckas morgnar, dagar, kvällar och nätter, hemma och på barerna – är utmärkt gestaltat. Tomheten och tristessen tar andan ur en.
Författaren lyckas återge stämning och miljö så att man känner dofterna av billig sprit, spyor, bakfylla, dammiga sammetsdraperier och skavet av högklackade skor. Här råder glädjelöshet, våld, kåthet och råhet.

REBECKA ANAR kanske kärlek och trohet någon ynka gång, men sviks och blir tuffare och dricker hårdare. Vänskapen och fnissigheten mellan dansöserna underlättar en aning, och gör att Rebecka måhända inte varje minut drömmer om ett annat liv. Dialogerna är levande och bidrar till en gripande skildring av den stolthet Rebecka har råd med.
Och man ställer sig bävande frågan: vilken stolthet har män råd med – eller inte?

KARIN LENTZ

---

700 dagar **i Bagdad**

LAURA MACDISSI
ORDFRONT

700 dagar är nästan två år. Så länge bodde och arbetade Laura Macdissi i Bagdad åren 2005-2007, alltså under de blodigaste åren av den amerikanska ockupationen. Talande är att inte ens den korta biten från Bagdads flygplats in till Gröna zonen kunde de amerikanska styrkorna garantera någon säkerhet. Transporten skedde så småningom med helikoptereskort när man bedömde att det var någorlunda säkert. Gröna zonen är ett stort hårt bevakat område i centrala Bagdad som rymmer myndigheter, ambassader och inte minst bostäder till alla som styrde Irak, det vill säga utländska ockupanter och inhemska politiker och tjänstemän – och det var där Laura Macdissi bodde och arbetade med att föra FN:s talan utåt.

DET ÄR alltså detta boken handlar om, en skildring inifrån Gröna zonen och inifrån FN-kontoret. Det som händer utanför Gröna zonen, beskjutningar, självmordsbombningar, liksom sandstormar och sommarhetta drabbar inte direkt. Samtal med kolleger varvas med inblickar i Iraks politiska liv. Men det som är mest intressant anser jag vara inblickarna i FN:s tvivelaktiga roll i Irak och FN-personalen.

CAROLINE RUNESDOTTER

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

SKV är partipolitiskt obundet och verkar för ett demokratiskt samhälle med en ekonomi som inte bygger på profit utan på människors behov. Ett samhälle fritt från alla former av förtryck.

Förbundet bildades i mars 1914, ”spontant som en folksång”, enligt Elin Wägner. Läkaren Ada Nilsson tog initiativet, hon ville mobilisera kvinnor mot den rådande krigshysterin (första världskriget startade i augusti) och för rösträtt för kvinnor.

När kvinnorna fick rösta 1921 valdes två av förbundets medlemmar, Elisabeth Tamm och Kerstin Hesselgren, in i riksdagen. För att utbilda kvinnorna för sitt nya samhällsansvar startades Kvinnliga Medborgarskolan på Fogelstad (1925-54). Där samlades kvinnor ur olika samhällsklasser. ”När jag kom till Fogelstad var jag ingen, när jag cyklade därifrån var jag en människa”, sade någon.

År 1931 ändrades namnet från Frisinnade Kvinnor till Svenska Kvinnors Vänsterförbund. Mellan 1923 och 1936 utgavs tidningen Tidevarvet med Elin Wägner som redaktör. Tidevarvet tog klart avstånd från nazismen, förordade en human flyktingpolitik och tog 1936 initiativet till ”Kvinnornas vapenlösa uppror mot kriget”.

Efter krigsslutet anslöt sig SKV till Kvinnornas Demokratiska Världsförbund.
Det kalla kriget ledde till misstänkliggörande av allt fredsarbete, men SKV vände sig såväl mot rasismen i USA som mot stalinismen i Sovjet. Medlemskapet i KDV var viktigt för att ”bygga broar och främja samarbete mellan kvinnor i öst och väst”.

På 1950-talet deltog SKV i namninsamlingen mot svenskt atomvapen. SKV har ända sedan dess aktivt arbetat för internationell solidaritet. Idag har vi projekt för att stödja kvinnor i Indien, Liberia och El Salvador.

SKV kräver sex timmars arbetsdag. Förbundet kämpar för lika lön och högre kvinnolöner. Kampen för jämställdhet på alla områden fortsätter.

Genom KDV har vi nära kontakter med världens kvinnor. Vi deltog i KDV:s kongress i Venezuela 2007. Vi är också en del av Världskvinnomarschen, vi ordnade en norsk-svensk marsch till Morokulien 2005. På våra seminarier deltar ofta utländska gäster.

Fredsarbetet har fortfarande högsta prioritet. Internationella Kvinnodagen introducerades av SKV i Sverige och fortfarande firar vi den varje år.

SKV:s tidning Vi Mänskor har utkommit sedan 1947.

STOCKHOLM
Tegelviksgatan 40,
116 41 Stockholm
Tel: 08-640 92 05
skvstockholm@telia.com

ORUST
Erni Friholt
Torget 1, Stocken,
474 92 Ellös
Tel: 0304-512 15

OLOFSTRÖM
Gunnil Bengtsson
Övre Brogatan 43 A,
293 36 Olofström
Tel: 0454-42 814

KARLSTAD
Aase Bang
Herrgårdsgatan 12,
652 24 Karlstad
Tel: 054-18 99 61

ÖREBRO
Karna Lindén
Mejramvägen 5,
702 18 Örebro
Tel: 019-33 24 05

GÖTEBORG
Linnégatan 21 B,
413 01 Göteborg
Tel: 031-14 40 28
skvgoteborg@telia.com

LUND
Bodil Nilsson
Törnsångarevägen 32,
247 35 Södra Sandby
Tel: 046-18 99 19

KARLSHAMN
Maj-Lis Jönsson
Holländarevägen 146,
376 37 Svängsta
Tel: 0454-32 80 85

PITEÅ
Mari-Anne Kristiansen
Strandvägen 5,
941 53 Piteå
Tel: 0911-688 51

UMEÅ
Margareta Henriksson
Biologigränd 38,
907 32 Umeå
Tel: 090-19 35 54

Läs mer om SKV på hemsidan www.skvbloggen.wordpress.com

BLI MEDLEM I SKV!
postgiro 50 50 95-0
skvgoteborg@telia.se
telefon: 08-640 92 05
031-14 40 28

OCH SOLA LYSTE I KARLSTAD

I slutet av april gick SKVs extra-stämma av stapeln i Karlstad.

Extra-stämman beslöt om en ny plattform för SKV. Ett uttalande om Nato-övningen i Norrbotten antogs, likaså ett om 6-timmars arbetsdag.
Plattformen och Nato-uttalandet finns på www.skvbloggen.wordpress.com
På extra-stämman valdes Ianthe Holmberg från Göteborg till ny ordförande för SKV.
Ianthe har lång politisk erfarenhet av både utom- och inomparlamentariskt arbete. Det gäller i såväl kvinnopolitiska som välfärds- och EU-frågor. Hon är också drivande i nätverket Kvinnor för ett annat Europa.
Ianthe deltog i World Social Forum, WSF, i Brasilien tidigare år. Hennes läsvärda och roande dagböcker finns publicerade under rubriken ”Dagbok från Belém” på www.skvbloggen.wordpress.com

BRITT-MARIE OLANDER

Ianthe Holmberg på WSF i Brasilien.

UTTALANDE OM 6 TIMMARS ARBETSDAG

Kapitalismen är i kris. Den har skapat en marknad utan tyglar, vilket lett till dagens prekära situation med finanssektorer som tappat styrfart, en förgiftad värld, växande arbetslöshet och social oro. Enda chansen till räddning tycks vara att hjulen åter snurrar på, att vi konsumerar, konsumerar tills det blir kris igen någon gång i framtiden.

Är det inte dags att tänka nytt? Det sägs ju att kris är lika med möjligheter. I vårt relativt välmående samhälle är det andra värden än konsumtion vi vill prioritera. Livskvalitet innebär en måttlig konsumtion som inte skadar klotet, mindre stress på jobbet, mer tid i vardagen för att hinna med alla krav som ställs, men också att kunna välja fritid. Hur ska man hinna jobba heltid, vara god förälder och medmänniska, delta i samhällsförändrande arbete och samtidigt ha någon tid över för sig själv?

40 TIMMARS arbetsdag har varit norm i snart 40 år. Sedan dess har vi, trots stora rationaliserings- och effektivitetsvinster, inte lyckats korta arbetstiden. Resurser har inte saknats – de har hamnat på annat håll.

Vi vill ha andra prioriteringar – dela på jobben så att färre går arbetslösa och vardagen kan fungera mer tillfredsställande för alla, både på arbetsplatser och hemma. Kravet har funnits hos kvinnor i årtionden.

SEX TIMMARS ARBETSDAG MED ÅTTA TIMMARS LÖN!

SKV:S EXTRASTÄMMA

HYR EN VECKA I GESUNDA NÄRA SILJAN I DALARNA

För semester och mindre konferenser. Fyra fasta bäddar plus två extra, samt lillstuga med två bäddar. Storstuga med öppen spis, kök, lättskött med kyl och frys, dusch, toalett, varmt och kallt vatten. Medtag sänglinne och handdukar.

Pris: 2.000 kr/vecka för medlemmar i SKV. 2.500 kr/vecka för icke medlemmar.

Bokning: 08-777 60 25, 070-728 37 88, 08-649 30 18

Posttidning B
Returadress:
SKV
Linnégatan 21 B
413 04 GÖTEBORG

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING
Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen på baksidan

vi möns kor på nätet

www.vimanskor.se